

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr
Rady Miasta Bielsk Podlaski
z dnia.....

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W BIELSKU PODLASKIM
NA LATA 2015 – 2017**

Bielsk Podlaski, styczeń 2015

SPIS TREŚCI:

Wprowadzenie	str. 2
1. Uwarunkowania prawne	str. 4
2. Diagnoza sytuacji rodziny w Gminie Miejskiej Bielsk Podlaski	str. 5
3. Zasoby gminy	str. 7
4. Analiza SWOT	str. 14
5. Cele Programu Wspierania Rodziny	str. 15
6. Zadania gminy	str. 18
7. Planowany budżet Programu	str. 20
8. Monitoring i ewaluacja	str. 21
Podsumowanie	str. 22

Wprowadzenie

Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych. Ochrona prawna rodziny stanowi jedną z zasad konstytucyjnych, która znajduje rozwinięcie i konkretyzację w przepisach ustaw szczegółowych, przede wszystkim w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, Kodeksie postępowania cywilnego, Kodeksie cywilnym, Kodeksie karnym i Kodeksie postępowania karnego. Przepisy prawne wspierające rodzinę występują również w innych unormowaniach prawnych, m.in. w prawie pracy.

Rodzina to pierwsze i podstawowe środowisko wychowawcze dziecka, które powinno zapewnić mu prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny oraz bezpieczeństwo emocjonalne, a także przygotować do pełnienia przyszłych ról społecznych. Rodzina jest pierwszą instytucją wychowawczą, która kształtuje jego osobowość, postawy, system wartości i aktywność oraz przekazuje tradycje, wzory zachowań i zasady współżycia społecznego. Dlatego jeśli w rodzinie pojawiają się dysfunkcje lub innego rodzaju zagrożenia, patologia czy wykluczenie społeczne instytucje i służby ustawowo zobligowane do wspierania rodziny mają obowiązek podjęcia określonych działań, aby wpłynąć na przywrócenie prawidłowego jej funkcjonowania.

Od 1 stycznia 2012 roku obowiązuje ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.), która określa zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych oraz zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej. Celem ustawowych rozwiązań jest troska o zapewnienie każdemu dziecku stabilnego, szczęśliwego, rodzinnego środowiska wychowawczego oraz wsparcie rodziny przeżywającej trudności w powrocie do prawidłowego funkcjonowania, a także zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania jej przez rodziców.

Ustawa nałożyła na gminy obowiązek opracowania i realizacji 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny, których zadaniem jest określenie planowanych działań dotyczących wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji rodzicielskich i opiekuńczo - wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych zadań oraz tworzenia systemu opieki nad dzieckiem.

Obowiązek wspierania rodziny spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego, które realizują go na zasadach pomocniczości we współpracy ze środowiskiem lokalnym,

sądami, policją, instytucjami oświatowymi i służbą zdrowia, kościołami, organizacjami społecznymi, itp.

Podmiotem realizującym zadania określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na poziomie miasta Bielsk Podlaski jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Podstawowym zadaniem MOPS jest organizowanie i wykonywanie zadań związanych z zaspokojeniem potrzeb jednostek i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej, materialnej i społecznej poprzez rozpoznawanie tych potrzeb, bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń w formie pieniężnej, rzeczowej, usługowej oraz wszelkiego rodzaju poradnictwa i pracy socjalnej. Pomoc powinna koncentrować się na wspomaganiu osób i rodzin wymagających wsparcia w osiągnięciu możliwie pełnej aktywności społecznej, a także wzmocnieniu lub odzyskaniu zdolności do pełnego i samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie.

Obowiązujący system pomocy społecznej nałożył na gminy obowiązek zabezpieczenia podstawowych potrzeb rodzin i dzieci, natomiast zadania specjalistyczne, takie jak poradnictwo rodzinne, zapewnienie opieki i wychowania dzieci poza rodziną oraz finansowanie pieczy zastępczej powierzył zarówno gminom, jak i powiatom.

Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2015 – 2017 opracowany został w oparciu o założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.).

Program będzie uzupełnieniem zadań realizowanych na rzecz rodziny w mieście Bielsk Podlaski, a zapisanych w:

- Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014 – 2022. Zawarto w niej m.in. następujące cele i kierunki działania:

Cel strategiczny I

Kierunki działania:

1. Zwiększenie dostępu do usług specjalistów: logopedy, terapeuty, psychologa dziecięcego i innych.
2. Edukacja rodziców poprzez pracę socjalną, asystenturę rodziny.
6. Wspieranie działań w zakresie organizacji wypoczynku letniego dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych.
7. Kontynuacja prowadzenia świetlic dla dzieci, dożywiania, wypoczynku i zajęć dla dzieci, stypendiów socjalnych, klubu dziecięcego.

10. Prowadzenie punktów informacyjno – konsultacyjnych, zespołów interdyscyplinarnych.

- Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski na lata 2011 – 2015.

Zawarto w nim:

Cel I Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy (działalność edukacyjna, profilaktyczna, zespół interdyscyplinarny).

Cel II Prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach (procedura Niebieskiej Karty, punkt konsultacyjno-informacyjny).

Program Wspierania Rodziny w Bielsku Podlaskim na lata 2015 – 2017 uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym ich celem jest wspieranie rodziny w jej opiekuńczo – wychowawczej roli względem dzieci.

1. Uwarunkowania prawne

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim, jak i międzynarodowym. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Kolejne artykuły konkretyzują to stwierdzenie, odnosząc je do różnych aspektów życia rodzinnego.

Innymi regulacjami prawnymi związanymi z problematyką rodziny są kodeksy: rodzinny i opiekuńczy, karny, cywilny, pracy, itd. oraz ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe, takie jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka, Europejska Karta Społeczna, itd.

Ponadto realizacja polityki wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej opiera się także na poniższych aktach prawnych:

- 1) ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 591 z późn. zm.).
- 2) ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.).
- 3) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.).

- 4) ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałania przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.).
- 5) ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tekst jednolity Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.).
- 6) ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.).
- 7) ustawa o przeciwdziałania narkomanii z dnia 29 lipca 2005 r. (tekst jednolity Dz. U. z 2012 roku poz. 124).
- 8) Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014 – 2022.
- 9) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski na lata 2011-2015.

2. Diagnoza sytuacji rodziny w Gminie Miejskiej Bielsk Podlaski.

Diagnozę stanu opracowano na podstawie Oceny zasobów pomocy społecznej dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski, danych statystycznych MOPS oraz danych udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim.

Na dzień 31.12.2013 r. w Bielsku Podlaskim liczba mieszkańców wynosiła 26 336 osób.

Z pomocy społecznej w formie finansowej i rzeczowej korzystało:

- 1) w roku 2012 – 933 rodzin¹ (2 005 osób), w tym:
 - 445 rodzin z powodu ubóstwa,
 - 67 rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
 - 48 rodzin z problem alkoholowym,
 - 67 rodzin ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa,
 - 38 rodzin wielodzietnych.
- 2) w roku 2013 – 1 024 rodzin (2 131 osób), w tym:
 - 543 rodzin z powodu ubóstwa,

¹ W jednej rodzinie może występować więcej niż jedna dysfunkcja, przy czym do celów statystycznych rodzinę liczymy tylko raz. Określamy to jako rzeczywista liczba rodzin objętych pomocą społeczną.

- 36 rodzin wykazujących bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych,
- 57 rodzin z problemem alkoholowym,
- 77 rodzin ze względu na potrzebę ochrony macierzyństwa,
- 53 rodzin wielodzietnych.

Z usług poradnictwa specjalistycznego skorzystało:

- rok 2012 – 1 222 rodzin,
- rok 2013 – 1 283 rodzin,

Pracą socjalną było objętych:

- rok 2012 – 1 458 rodzin,
- rok 2013 – 1 508 rodzin.

Z powyższych danych wynika, iż ze świadczeń z pomocy społecznej korzysta ok. 8% mieszkańców miasta. Większość z nich korzysta z powodu bezrobocia, niepełnosprawności lub długotrwałej choroby. Są to dominujące problemy w naszym mieście. Udzielone świadczenia mają głównie charakter finansowy, są to zasiłki okresowe i zasiłki celowe. Niepokojące jest to, że mimo dość niskiego poziomu bezrobocia w mieście (poziom bezrobocia w powiecie bielskim wg stanu na 31 grudnia 2013 roku wyniósł 10,3%) liczba korzystających ze świadczeń z pomocy jest stabilna. Są to jednak od wielu lat te same osoby.

Rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi, z problemem alkoholowym, rodziny wymagające pomocy z powodu ochrony macierzyństwa i rodziny wielodzietne stanowią istotną część klientów pomocy społecznej na terenie miasta Bielsk Podlaski. Niezaradność rodziny łączy się z różnymi problemami m.in.: z uzależnieniami, przemocą, bezrobociem oraz związanym z tym ubóstwem, czy też niepełnosprawnością i występującymi chorobami. To wszystko wpływa negatywnie na równowagę systemu rodzinnego, z tego rodzą się problemy w pełnieniu ról społecznych i rodzicielskich. Dlatego te rodziny znajdują się pod szczególną opieką instytucji działających na rzecz wspierania rodziny.

Z danych przedstawionych przez Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim Wydział III Rodziny i Nieletnich wynika, iż:

- na dzień 31.12.2012 roku pod nadzorem kuratora na terenie miasta Bielsk Podlaski pozostawały 34 rodzin, w tym 61 dzieci. Wpłynęło 18 spraw o ograniczenie władzy rodzicielskiej (wnioskodawcami były osoby prywatne), z tego 16 orzeczeń jest prawomocnych i dotyczą one 26 dzieci. Do Sądu wpłynęło 5 wniosków o ustanowienie rodzin zastępczych, z tego 4 orzeczenia są prawomocne i dotyczą

7 dzieci. W roku 2012 nie były przedmiotem rozpatrywania przez Sąd sprawy o umieszczenie dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

- na dzień 31.12.2013 roku pod nadzorem kuratora na terenie miasta Bielsk Podlaski pozostawało 21 rodzin, w tym 38 dzieci. Wpłynęło 12 wniosków o ograniczenie władzy rodzicielskiej, z tego 8 orzeczeń jest prawomocnych. Do Sądu wpłynęły 2 wnioski o ustanowienie rodzin zastępczych, z tego 2 orzeczenia są prawomocne. Przedmiotem rozpatrywania przez Sąd była 1 sprawa o umieszczenie dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej, wydane zostało 1 orzeczenie, które jest prawomocne.

Od dnia 1 stycznia 2012 na gminy został nałożony obowiązek ponoszenia opłat za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. W roku 2012 MOPS opłacał pobyt 8 dzieci w pieczy zastępczej, tj.:

- za 5 dzieci w rodzinach zastępczych (w tym trójka rodzeństwa),
- za 3 dzieci w domu dziecka (rodzeństwo umieszczone w Domu Dziecka w Policach).

Łączna wielkość wydatków na ten cel wyniosła 8.184,06 zł.

W roku 2013 MOPS opłacał pobyt 14 dzieci w pieczy zastępczej, tj.:

- za 8 dzieci w rodzinach zastępczych (w tym trójka rodzeństwa),
- za 3 dzieci (rodzeństwo) w Domu Dziecka w Policach,
- za 1 dziecko w placówce opiekuńczo – wychowawczej (Pogotowie Opiekuńcze w Białymstoku) w okresie od kwietnia do sierpnia 2013 r.
- za 1 dziecko w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej Typu Rodzinnego Nr 1 w Bielsku Podlaskim w okresie od sierpnia do października 2013 r.
- za 1 dziecko w Placówce Opiekuńczo – Wychowawczej „Jedynka” w Białymstoku.

Łączna wielkość wydatków na ten cel wyniosła 37.083,00 zł.

3. Zasoby gminy

Program Wsparcia Rodziny w mieście Bielsk Podlaski na lata 2015 – 2017 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane w poniższej tabeli.

Tabela 1. Instytucje realizujące działania na rzecz dziecka i rodziny w mieście Bielsk Podlaski

Lp.	Nazwa i adres placówki	Rodzaj działalności
1.	Urząd Miasta Bielsk Podlaski 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kopernika 1	Przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowóz dzieci niepełnosprawnych do szkoły, organizowanie kolonii
2.	Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kopernika 1	Przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu
Placówki pomocy społecznej, placówki miejskie i powiatowe, poradnictwo rodzinne		
3.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 18/3	Praca socjalna, pomoc finansowa, pomoc rzeczowa i pomoc w postaci usług, dożywianie dzieci i osób dorosłych, świadczenia rodzinne i świadczenia z funduszu alimentacyjnego, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty)
4.	działająca w MOPS Poradnia Rodzinna, a w niej konsultant – prawnik	Poradnictwo w zakresie prawa rodzinnego, cywilnego, pomoc w pisaniu dokumentów sądowych
5.	Środowiskowy Dom Samopomocy 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 18/2	Dzienny ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi
6.	Warsztaty Terapii Zajęciowej Caritas Diecezji Drohiczyńskiej w Bielsku Podlaskim 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Żwirki i Wigury 4	Placówka wykonująca rehabilitację społeczną i zawodową niepełnosprawnych uczestników
7.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 3 Maja 17	Poradnictwo rodzinne, szkolenia rodzin zastępczych, wspieranie osób niepełnosprawnych i ich rodzin
8.	Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 3 Maja 17	Poradnictwo, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, prowadzenie zajęć terapeutycznych indywidualnych w zakresie pomocy logopedycznej, psychologicznej i pedagogicznej
9.	Komenda Powiatowa Policji 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kopernika 7	Prowadzenie działalności edukacyjnej, profilaktycznej, prewencyjnej w szkołach, pomoc w zapobieganiu przemocy w rodzinie (procedura Niebieskiej Karty)
Placówki wsparcia dziennego		

10.	„Promyk Dnia” prowadzony przez Caritas Diecezji Drohiczyńskiej przy Parafii Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja w Bielsku Podlaskim 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kościelna 4A	Świadczenie dziennej opieki nad dziećmi w celu wspierania funkcji opiekuńczo - wychowawczej rodziny
Placówki oświatowo – wychowawcze, placówki sportowe		
11.	Szkoła Podstawowa Nr 2 im. kpt. Wł. Wysockiego 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wysockiego 6	Działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla rodziców i dzieci, współorganizowanie wypoczynku dzieci i młodzieży,
12.	Szkoła Podstawowa Nr 5 im. Szarych Szeregów 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kopernika 3	
13.	Zespół Szkół z Dodatkową Nauką Języka Białoruskiego im. J. Kostycewicza 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Poniatowskiego 9	
14.	Zespół Szkół im. Adama Mickiewicza 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 126	
15.	Gimnazjum Nr 1 im. Niepodległości Polski 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kościuszki 21	
16.	Zespół Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wojska Polskiego 17	Działalność edukacyjno – wychowawcza, wsparcie psychologiczno – pedagogiczne dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie i ich rodziców
17.	Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Widowska 4a	Zapewnia młodzieży uzdolnionej muzycznie intensywne nauczanie, kształci świadomego odbiorcę sztuki, propagatora muzyki, przygotowuje do podjęcia nauki w szkołach wyższego stopnia
18.	Przedszkole Nr 3 z Oddziałami Integracyjnymi 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Żeromskiego 4	Działalność edukacyjno – wychowawcza, działalność prorodzinna integrująca rodziny

19.	Przedszkole Nr 5 Krasnala Hałabały 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kościuszki 16	
20.	Przedszkole Nr 7 Kubusia Puchatka 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazanowskiego 2	
21.	Przedszkole Nr 9 Leśna Polana 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazanowskiego 2a	
22.	Niepubliczne Przedszkole „Karmelki” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Żwirki i Wigury 4	Działalność edukacyjno – wychowawcza, działalność prorodzinna integrująca rodziny
23.	Przedszkole Niepubliczne Nr 1 im. św. Młodzieńca Gabriela 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Rejtana 24	Działalność edukacyjno – wychowawcza, działalność prorodzinna integrująca rodziny
24.	Młodzieżowe Centrum Kariery 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Szkolna 12	Doradztwo zawodowe dla młodzieży w wieku 15- 25 lat, pomoc dla młodzieży nieaktywnej zawodowo
25.	Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji 17-100 Bielsk Podlaski, ul. E. Orzeszkowej 19	Działalność sportowo – rekreacyjna, prowadzenie zajęć sportowych pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży różnych dyscyplin sportowych, jak również podczas ferii zimowych i wakacji
26.	Pływalnia Miejska „Wodnik” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 3B	
	Świetlice środowiskowe i kluby dziecięce	
27.	Świetlica „Radość” przy Szkole Podstawowej Nr 5 im. Szarych Szeregów, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kopernika 3	Świadczenie dziennej opieki nad dziećmi w celu wspierania funkcji opiekuńczo – wychowawczej rodziny. Podstawowym celem działania świetlic jest efektywne przygotowanie dziecka do samodzielnego funkcjonowania w dorosłym życiu m.in. poprzez nabycie praktycznych umiejętności życiowych i społecznych w trakcie zajęć socjoterapeutycznych, treningów umiejętności społecznych oraz zajęć tematycznych takich jak np. plastyczne, sportowe, komputerowe, teatralne i inne.
28.	Świetlica „Krąg Przyjaźni” przy Zespole Szkół im. A. Mickiewicza, 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 126	
29.	Świetlica „Arka” przy Szkole Podstawowe Nr 2 im. kpt. Wł. Wysockiego, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Wysockiego 6	

30.	Świetlica „Przyjaciele” przy Gimnazjum Nr 1 im. Niepodległości Polski, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kościuszki 21	
31.	Świetlica Środowiskowa przy Szkole Podstawowej Nr 3, 17-100 Bielsk Podlaski ul. Poniatowskiego 9	
32.	Klub Malucha „Domek Krasnoludków” 17-100 Bielsk Podlaski, Al. Piłsudskiego 20	Klub dziecięcy zapewnia opiekę nad dziećmi w wieku 1 do 3 lat
33.	Klub Malucha „Wesoły Maluch” 17-100 Bielsk Podlaski ul. Brzozowa 31	Klub dziecięcy zapewnia opiekę nad dziećmi w wieku 1 do 3 lat
34.	Centrum Rozwoju Dziecka Prywatny żłobek 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kleszczelowska 10	Żłobek dziecięcy zapewnia opiekę nad dziećmi w wieku 1 do 3 lat
Placówki kulturalno - oświatowe		
35.	Bielski Dom Kultury 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 3 Maja 2	Działalność kulturalno – oświatowa na rzecz społeczności miejskiej, koła zainteresowań różnych dziedzin (muzyczne, plastyczne, rekreacyjne) dla różnych grup wiekowych (dzieci, młodzież i dorośli), organizacja zajęć w czasie wolnym od nauki, zajęć pozalekcyjnych
36.	Osiedlowy Dom Kultury Spółdzielni Mieszkaniowej 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 11 Listopada 10	
37.	Miejska Biblioteka Publiczna 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 14	Działalność kulturalno – oświatowa, a przede wszystkim czytelnicza na rzecz społeczności miejskiej, prowadzenie zajęć dla dzieci w czasie ferii zimowych i wakacji
Parafie, kościoły wyznaniowe		
38.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Miłosierdzia Bożego 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wojska Polskiego 66	Działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin
39.	Parafia Rzymskokatolicka Bazylika pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny i św. Mikołaja 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kościelna 4A	

40.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Najświętszej Opactwa Bożej 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wrzosowa 16	
41.	Parafia Rzymskokatolicka pw. Matki Bożej z Góry Karmel 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 61	
42.	Parafia Prawosławna pw. Opieki Matki Bożej 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Reymonta 6	Działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin
43.	Parafia Prawosławna pw. Św. Michała Archaniola 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 36	
44.	Parafia Prawosławna pw. Narodzenia Najświętszej Maryi Panny 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Jagiellońska 6A	
45.	Parafia Prawosławna pw. Zmartwychwstania Pańskiego 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Traugutta 3	
46.	Parafia Prawosławna pw. Zaśnięcia Najświętszej Maryi Panny 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 179	Działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin
47.	Kościół Chrystusowy 17-100 Bielsk Podlaski ul. Prusa 2	
48.	Kościół Chrześcijan Baptystów 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Kazimierzowska 40	Działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, organizowanie wypoczynku, wspieranie ubogich rodzin
49.	Zbór Kościoła Adventystów Dnia Siódmego 17-100 Bielsk Podlaski ul. Hołowieska 49	Działalność charytatywna, działalność ewangelizacyjna, wspieranie ubogich rodzin
	Organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe	
50.	Oddział Caritas Diecezji Drohiczyńskiej 17-100 Bielsk Podlaski,	

	ul. Kościelna 4a	
51.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Oddział w Bielsku Podlaskim: - Parafia Matki Bożej z Góry Karmel 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 61	
52.	Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie FUNDAMENT 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Poświętna 11/12	
53.	Bielskie Stowarzyszenie Uniwersytet Trzeciego Wieku 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 11 Listopada 10	
54.	Stowarzyszenie Pomocy „Serce Ludzi Ziemi Bielskiej” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Mickiewicza 50/54	
55.	Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Szansa” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Dąbrowskiego 3	
56.	Bielsko – Podlaskie Stowarzyszenie Abstynentów Klub Abstynentów „Promień” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Sienkiewicza 11a	
57.	Polski Związek Niewidomych Okręg Podlaski 15- 434 Białystok, ul. Biała 13/33	
58.	Związek Harcerstwa Polskiego Chorągiew Białostocka Komenda Hufca im. kpt. Wł. Wysockiego 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Widowska 1/1	
59.	Fundacja Domów Kultury Prawosławnej Diecezji Warszawsko – Bielskiej 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Rejtana 24	
60.	Stowarzyszenie Bractwo Prawosławne	

Wspieranie rodziny poprzez działania prowadzone na rzecz rodziny i dzieci, osób starszych: dotkniętych niepełnosprawnością, niewydolnych wychowawczo, dysfunkcyjnych, z problemem przemocy, alkoholizmu, bezrobotnych, ubogich. Szeroki zakres działania poprzez: organizowanie wypoczynku, turnusów rehabilitacyjnych, terapii, działań integrujących społeczność, organizowanie paczek świątecznych, żywnościowych, kół zainteresowań, rozwijanie pasji i zdolności dzieci, młodzieży, osób starszych

	św. św. Cyryla i Metodego z siedzibą w Białymstoku 15-461 Białystok, ul. Waryńskiego 30	
61.	Oddział Rejonowy Polskiego Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 3 Maja 20	
62.	Klub Amazonki 17-100 Bielsk Podlaski, ul. 11 Listopada 10	
63.	„Małe marzenia” Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym i Osobom Potrzebującym Wsparcia 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Wojska Polskiego 17	
64.	Stowarzyszenie Kultury Podlaskiej „Wspólnota i Jedność” 17-100 Bielsk Podlaski, ul. Brańska 65,	
65.	Powiatowy Szkolny Związek Sportowy 17-100 Bielsk Podlaski ul. Poniatowskiego 9	Wspieranie rodziny poprzez działania prowadzone na rzecz rodziny i dzieci takie jak: ochronę i promocję zdrowia, upowszechnienie kultury fizycznej i sportu, doskonalenie sprawności psychofizycznej, aktywne spędzanie wolnego czasu, nauka współzawodnictwa i zasad fair play, pokonywanie swoich słabości, organizowanie zawodów i imprez sportowych
66.	Miejski Klub Pływacki „Wodnik” 17-100 Bielsk Podlaski ul. Kazimierzowska 3B	
67.	Młodzieżowy Klub Taekwon-Do 17-100 Bielsk Podlaski ul. Lipowa 6	
68.	Bielska Inicjatywa Rowerowa 17-100 Bielsk Podlaski ul. Rejonowa 4	

Źródło: Opracowanie własne

4. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • dokumenty strategiczne w postaci m.in. Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Bielsk Podlaski na lata 2014 – 2022 i Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Miejskiej Bielsk Podlaski na lata 2011-2015 • aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny • doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających w sferze pomocy rodzinie, • dobre rozpoznanie środowisk lokalnych przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, dzielnicowych, • baza instytucji działających na rzecz rodziny (m.in. MOPS, PCPR, szkoły, Policja, Sąd, kościoły, organizacje pozarządowe) • oferty sportowe i baza lokalowa (pływalnia miejska, kompleks sportowy MOSiR, boisko ORLIK) • funkcjonowanie na terenie miasta dużej liczby placówek zdrowia, w tym szpitala powiatowego • szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych, również pozaszkolnych • funkcjonowanie na terenie miasta świetlic i klubów dla dzieci i młodzieży • funkcjonowanie placówek oświatowych (przedszkola, szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły ponadgimnazjalne, zakład doskonalenia zawodowego) • realizowanie ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> • ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę • wzrost liczby zadań przekazywanych gminom do realizacji • wysokie koszty utrzymania rodzin • ograniczona ilość miejsc w żłobku i przedszkolach • brak mieszkań chronionych i ośrodka wsparcia dla rodzin z dziećmi • brak wzorców osobowych w rodzinach • bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinach • niska świadomość rodziców w sprawach edukacji • brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci • bezradność rodziców w sprawach opiekuńczo – wychowawczych • ograniczony dostęp do bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego (za małą ilość jednostek) • ograniczone środki na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • spadek bezrobocia • powstanie większej ilości punktów 	<ul style="list-style-type: none"> • zanik więzi i tradycji rodzinnych • wzrost kosztów utrzymania rodziny

<p>konsultacyjnych świadczących bezpłatną pomoc specjalistyczną i terapeutyczną</p> <ul style="list-style-type: none"> • współpraca rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów życiowych • pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • zatrudnienie asystenta rodziny • podnoszenie kwalifikacji przez pracowników działających na rzecz rodziny (m.in. pracowników socjalnych, asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców szkolnych, policjantów) • ustanawianie rodzin wspierających • rozwój wolontariatu • tworzenie klubów dziecięcych • edukacja rodziców • wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz wspierania rodziny • funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego • większa aktywność organizacji pozarządowych • zwiększenie i zróżnicowanie bezpłatnych ofert kulturalnych i sportowych, również dzięki Karcie Dużej Rodziny • realizowanie programów profilaktycznych promujących zdrowy styl życia 	<ul style="list-style-type: none"> • rozrost zjawisk patologicznych • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców • system wychowania bezstresowego, bez zasad i wymagań • szkodliwe wzorce i konsumpcyjny styl życia • uzależnienie od pomocy społecznej i zjawisko „dziedziczenia biedy” • demotywacyjny charakter świadczeń z pomocy społecznej • ograniczanie środków finansowych na edukację • długie i biurokratyczne procedury • destrukcyjna rola mediów
---	--

5. Cele Programu Wspierania Rodziny

Misją niniejszego Programu jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom na terenie Bielska Podlaskiego wielowymiarowego i zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urzędem Miasta Bielsk Podlaski,
- Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Policją i sądami,
- placówką wsparcia dziennego,
- placówkami oświatowo – wychowawczymi i sportowymi,
- świetlicami środowiskowymi i klubami dziecięcymi,
- placówkami kulturalno – oświatowymi,
- parafiami i kościołami wyznaniowymi,
- organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, fundacjami
- zakładami opieki zdrowotnej.

Główne cele Programu Wspierania Rodziny to:

- 1) edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- 2) rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie;
- 3) zapewnienie dzieciom opieki, która gwarantowałaby zaspokojenie ich potrzeb psychofizycznych i właściwe warunki do prawidłowego rozwoju.

Cele szczegółowe Programu Wspierania Rodziny i kierunki działań:

- 1) tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny:

Kierunki działań:

- koordynowanie działań różnych instytucji i organizacji działających na rzecz dziecka i rodziny w Bielsku Podlaskim,
- praca z rodziną zagrożoną umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

- 2) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka, wzmocnienie roli i funkcji rodziny:

Kierunki działań:

- umożliwienie rodzinom wymagających wsparcia łatwego dostępu do specjalistów,
- pozyskanie wolontariatu w celu wyrównania deficytu rodziny,
- pomoc metodyczna dla osób pracujących z rodziną dysfunkcyjną,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

3) rozwijanie umiejętności rodzicielskich:

Kierunki działań:

- tworzenie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych,
- zapewnienie rodzinom łatwego dostępu do specjalistów,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

4) wspomaganie funkcji opiekuńczo - wychowawczych rodziny poprzez formy wsparcia dziennego:

Kierunki działań:

- prowadzenie zajęć edukacyjnych dla rodziców wymagających pomocy w sprawach opiekuńczo - wychowawczych,
- udzielanie wsparcia rodzinom niezaradnym przez asystenta rodziny,
- organizowanie zajęć opiekuńczo - wychowawczych dla dzieci i młodzieży,
- organizowanie zajęć pozaszkolnych w świetlicach środowiskowych,
- stwarzanie warunków do powstawania rodzin wspierających,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

5) pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży:

Kierunki działań:

- organizowanie wypoczynku letniego i zimowego dzieciom i młodzieży z rodzin wymagających wsparcia,
- organizowanie różnorodnych zajęć i imprez okolicznościowych dla dzieci z rodzin wymagających wsparcia,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

6) przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin:

Kierunek działań:

- umożliwienie skorzystania z terapii rodzinom wymagających wsparcia,
- umożliwienie skorzystania z mediacji,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

7) przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki:

Kierunki działań:

- podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych,
- umożliwienie rodzicom udziału w różnych formach terapii,

Termin realizacji: lata 2015 – 2017.

6. Zadania gminy

- 1) realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji i finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki naturalnej nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego,
- 4) praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci,
- 5) finansowanie kosztów związanych z rodzinami wspierającymi,
- 6) współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,
- 7) sporządzenie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego,
- 8) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej,

- 9) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji o powstaniu zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych przez okres dłuższy niż 12 miesięcy.

7. Planowany budżet Programu

Lp.	Szacunkowy koszt i struktura finansowania działań w ramach Programu	Rok 2015	Rok 2016	Rok 2017
	Ogółem:	390.400,00	410.400,00	435.400,00
W tym:				
1	Zatrudnienie asystenta rodziny	32.000	32.000	32.000
2	Zatrudnienie specjalistów do prowadzenia poradnictwa	74.200	74.200	74.200
3	Szkolenie asystentów rodziny	600	600	600
4	Szkolenie rodzin wspierających	600	600	600
5	Powołanie rodzin wspierających	1.000	1.000	1.000
6	Zapewnienie wypoczynku – dotacje organizacjom pozarządowym	40.000	40.000	40.000
7	Zapewnienie opieki dzieciom w placówce wsparcia dziennego i w świetlicach środowiskowych	120.000	120.000	120.000
8	Współfinansowanie przez gminę pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	100.000	120.000	145.000
9	Funkcjonowanie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – dotacje organizacjom pozarządowym	7.000	7.000	7.000
10.	Kampania „Postaw na rodzinę”	15.000	15.000	15.000

Założenia do projektu budżetu Programu Wspierania Rodziny:

Nr pozycji w tabeli:

1. Wynagrodzenie dla asystentów rodziny: w każdym roku 1 etat.
2. Wynagrodzenie dla specjalistów (psycholog, prawnik, pedagog, terapeuta): rok 2015 – 1 etat (MOPS konsultant prawnik), pozostali umowa zlecenia, rok 2016 – 1 etat (MOPS

- konsultant prawnik), pozostali umowa zlecenia, rok 2017 – 1 etat (MOPS konsultant prawnik), pozostali umowa zlecenia, zakup usługi.
3. Szkolenie asystentów rodzin: w każdym roku 1 etat.
 4. Szkolenie rodzin wspierających: w każdym roku 1 rodzina.
 5. Zwrot kosztów poniesionych przez rodziny wspierające wynikające z realizowania umowy zawartej na rzecz pomocy dziecku: w każdym roku – 1 rodzina – umowy dla 2 dzieci.
 6. Dofinansowanie kosztów wypoczynku: rok 2015 dla 80 dzieci, rok 2016 – 80 dzieci, rok 2017 – 80 dzieci.
 7. Pokrycie kosztów pobytu dzieci w placówce wsparcia dziennego i świetlic środowiskowych: rok 2015 – 220 dzieci, rok 2016 – 220 dzieci, rok 2017 – 220 dzieci.
 8. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym: rok 2015 – 15 dzieci, rok 2016 – 17 dzieci, rok 2017 – 19 dzieci.
 9. Funkcjonowanie grup wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych – Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „FUNDAMENT”: rok 2015 – 1 grupa, 2016 – 1 grupa, rok 2017 – 1 grupa.
 10. Dofinansowanie w ramach kampanii „Postaw na Rodzinę” imprez promujących zdrowy styl życia, festynów rodzinnych, podczas których będą rozdawane ulotki propagujące wartości rodzinne oraz prezentowane będą plakaty profilaktyczne dotyczące m.in. profilaktyki uzależnień. W ww. działaniach uczestniczą bielskie przedszkola, szkoły, BDK.

8. Monitoring i ewaluacja

Nieodzownym elementem towarzyszącym wdrażaniu Programu jest jego monitorowanie i ocena realizacji. Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach Programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Koordynatorem odpowiedzialnym za realizację i monitorowanie Programu będzie Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim. Dyrektor MOPS będzie co roku do 31 marca przedkładał Radzie Miasta Bielsk Podlaski sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny. Okresową ocenę sytuacji rodziny będzie wykonywał asystent rodziny nie rzadziej niż co pół roku. Asystent rodziny jest zobowiązany do współpracy

z Zespołem Interdyscyplinarnym lub grupą roboczą lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Natomiast przedmiotem ewaluacji będzie skuteczność podejmowanych działań. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji, czy zostały osiągnięte zakładane rezultaty na podstawie wyznaczonych kierunków działań, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację celów Programu.

9. Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które w postaci załączkowej już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.